

PaRDeS

Bijbelstudies

Drs. Charles van den Berg

DE WEG VAN DE TZADDIK

Verdrukking en zegen van de rechtvaardige in het licht van het oude Hebreeuwse denken.

In Psalm 34:20 zegt de NBG-vertaling:

‘Talrijk zijn de rampen van de RECHTVAARDIGE (Hebr. Tzaddik) maar uit die alle redt hem de HERE’.

In de Statenvertaling lezen we deze tekst een beetje anders:

‘Resj. Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen; maar uit alle die redt hem de HEERE.’

De Leidse vertaling zegt het nog anders:

‘De rechtvaardige moet veel lijden, maar de Heer helpt hem uit dit

alles.'

Rampen, tegenspoed, lijden. De vertalingen slaan er maar een slag naar. In de grondtekst vinden we hier het Hebreeuwse woord RA, hetwelk duidt op het KWADE, het BOZE. Het gaat dus om de omstandigheden die DE BOZE in het leven van de rechtvaardige brengt om hem te ontmoedigen. De Septuagint vertaalt het met het Griekse Woord 'THLIPSIS' dat VERDRUKKING betekent. De zeventig wijze Joodse mannen die de Tenach (OT) ergens tussen 250 en 50 v. Chr. vertaalden in het Grieks, raakten in hun vertaling tot het WEZEN en de OORZAAK waarom de aanwezigheid van boze dagen in het leven van de rechtvaardige onontkoombaar aanwezig zijn. Geen rechtvaardig leven zonder verdrukking. De boze dagen van de rechtvaardige zijn 'RAB' staat er in de grondtekst. Dat wil zeggen: 'véél.'

In de Thora gebiedt God ons dat we aan Zijn Woord niet mogen toevoegen (Deut. 4:2; 12:32 en ook in Spr. 30:6 en Op. 22:18-19).

Toch gebeurt dit heel veel in de vertalingen. De NBG vertaalt hier namelijk TALRIJK en dat betekent: HEEL VEEL. In de grondtekst staat echter gewoon véél. Het lijkt erop dat de NBG-vertalers hier onnodig veel lasten op de ruggen van de gelovigen leggen.

De Leidse vertalers bepalen daarbij meteen hoe de rechtvaardige gelovige dit moet ondergaan: hij moet LIJDEN. Het lijkt alsof er een diepe schaduw over het geloofsleven gelegd wordt en een goede gelovige lijkt de mens te zijn die omwille van de zaak Gods gebukt en met een gebogen hoofd door het leven gaat. Hij mag blijkbaar niet met opgeheven hoofd door het leven gaan, in de wetenschap en de

werkelijkheid dat de aanwezigheid van Koning Yeshua (Jezus) in zijn leven deze dingen tot een LICHTE LAST en een ZACHT JUK maakt.

In de Statenvertaling vinden we de verzen van onze Psalm genummerd volgens de 22 letters van het Hebreeuwse alfabet. Zoals dat ook het geval is met een negental andere psalmen, in Spreuken 31 en in de Klaagliederen.

Het verhaal loopt dan van de Aleph tot de Tav. Letters die in het Hebreeuws tegelijk getallen zijn, omdat het Hebreeuws geen apart getallenstelsel heeft. En zoals de letter betekenisinhoud heeft, heeft het getal ook betekenisinhoud. Het is in de Schrift niet zomaar een kaal wiskundig begrip. Het staat ergens voor. Het verhaal loopt dus van de 1 tot de 400, de waarden van de Aleph en de Tav. Bij de 400 houdt het op. Daarna betreden we een andere wereld, dan gebeurt er iets nieuws. De 400 die in de Schrift in het bijzonder verwijst naar de periode dat het volk Israël als vreemdeling in verdrukking leefde, zoals de Eeuwige van tevoren aan Avraham had voorzegt (Gen. 15:13). Als de maat van de ongerechtigheid van de Amorieten vol is, dan zou de vierde generatie terugkeren, had God Avraham beloofd (Gen. 15: 13-16). En zo is het gebeurd. Moshe en Aharon behoorden tot de vierde generatie die uit de lendenen van Jakov waren voortgekomen (Ex. 6:13 vv). Er staat nergens in de Schrift dat het een straf van God was dat zij in Egypte verbleven, zoals dat bij de ballingschap het geval was. God bracht Zijn volk in verdrukking om het te louteren en te vormen tot een volk van rechtvaardigen. Daarom wordt Egypte in Deut. 4:20 en Jer. 11:4 de 'ijzeroven' genoemd. Na die

400 jaar breekt er een nieuwe fase aan. Als God zijn volk de ijzeroven uitleidt dan zegt Hij:

'Deze maand zal voor u het begin van de maanden zijn'. (Ex. 12:2)

Het Hebreeuwse woord voor maand is CHoDeSH. CHoDeSH betekent eigenlijk MAAN en herinnert ons eraan dat de kalender van God, de kalender van de Bijbel, een maankalender is. Vanaf dat moment trekt het volk van NIEUWE MAAN tot NIEUWE MAAN. Het Hebreeuws kent alleen medeklinkers. Als het woord ingevuld wordt met andere klinkers krijgt het een andere klank, maar het blijft hetzelfde woord. De woorden die dezelfde stam hebben, maar met een andere klank worden uitgesproken zijn in het Hebreeuws betekenisverwant. Zo bestaat het woord ook in de klankvorm CHaDaSH en dat betekent VERNIEUWING.

Dus bij de uittocht zei God ook dit: 'Deze MAAN(D) zal voor u het begin van de VERNIEUWINGEN zijn.

De Bijbel eindigt dan ook in zijn laatste hoofdstuk met de woorden 'En wie RECHTVAARDIG is, laat hij nog meer GERECHTVAARDIGD worden.' (Openb. 22:11).

Het begin van alle vernieuwingen! God zegt als het ware: en van nu af 'van rechtvaardigheid tot rechtvaardigheid in het vaandel!'

In de Joodse traditie staat het getal 22 onder andere voor de geslachten van Adam tot Jakov (Israël). De Joodse traditie zegt dat er in elke generatie minstens één Tzaddik te vinden moet zijn, wil God verder kunnen met de geschiedenis van de mensheid. Zo was Tzaddik Noah een wel heel duidelijke schakel in de

continuïteit van de generaties, die leidde tot het uiteindelijk ontstaan van Israël. Daarover gaan dus ook die 22 Hebreeuwse letters die de verzen van de Psalm aaneenrijgen. Voor wie het wil zien: met de letters van het Hebreeuwse alfabet schrijft God geschiedenis. God begint een zaak met de ALEPH en Hij eindigt een zaak met de TAV. In het Grieks zeggen we dan: Hij is de ALFA en de OMEGA, het begin en het einde. En bij het einde wordt het einde een nieuw begin en zo is de cirkel altijd rond.

Zo vinden we in onze Psalm (Ps. 34) in de Statenvertaling dus nog een stukje Hebreeuws te midden van het vertaalde woord. Ons vers (vs. 20) dat over de rechtvaardige gaat opent met de letter 'RESJ'. Deze letter heeft de betekenis 'HOOFD' of 'BEGIN'. En inderdaad in Gods geschiedenis gaat de rechtvaardige aan het HOOFD en als dé Rechtvaardige bij uitstek komt, Messias Yeshua, dan is daar ook het BEGIN van een nieuwe wereld. De moderne vertalingen hebben deze Hebreeuwse letters voor de verzen gewoon achterwege gelaten, terwijl ze toch echt te vinden zijn in mijn Hebreeuwse Bijbel. Dat is eigenlijk in en in triest. Want wat men weglaat dat vergeet men. Wat men vergeet heeft vervolgens geen betekenis meer. Het heeft geen betekenis meer omdat men niet meer begrijpt. Men begrijpt niet meer als het oor doof wordt en het oog slecht gaat zien. Het pausdom heeft de gelovigen eeuwenlang dom gehouden. De drinkbeker van de kerk was met uiterlijk vertoon en uiterlijke rijkdom opgepoetst, en de gruwelijke feiten van de Jodenhaat en het kindermisbruik weggepoetst.

Ook na de reformatie blijkt het niet alles goud te zijn wat er blinkt. Soms lijkt het meer op een burgeroorlog binnen de kerk dan een werkelijk terugkeren naar de oorspronkelijke bronnen van het

geloof. De zegentocht van Luther eindigt in een triest verhaal over 'Von den Juden ihren Luegen'. Israël, Gods eerstgeboren zoon (Ex. 4:22) wordt nog steeds naar het leven gestaan. De heidenen uit de volken die mochten van God in de tenten van Sem komen wonen. Het heeft echter zijn huisraad verwijderd en er de eigen huisraad voor in de plaats gezet. De dogma's van de Roomse kerk die de Schrift te boven gingen worden, terwijl het 'sola scriptura' klinkt, toch niet echt door het Woord zelf maar door de belijdenisgeschriften vervangen. Willen we Gods Woord weer in zijn echte diepte en zuiverheid gaan verstaan dan moeten we opnieuw leren haar te lezen op haar eigen bodem. Zowel het Oude als het Nieuwe Testament is geschreven door joden binnen een joodse cultuur en een joods klimaat. We zijn vergeten dat de woorden Gods aan hun zijn toevertrouwd (Rom. 3:2). Als de kerk niet geënt wil zijn op de olijfboom Israël waarin de sappen van Messias Yeshua stromen, dan betekent dat dorheid in haar leer en theologie.

Terug naar onze Psalm over de verdrukkingen van de rechtvaardige. Het valt verder op dat bovenstaande vertalingen 'JHVH' verschillend vertalen met HERE, HEERE en heer. In de teksten van Deut. 4:2 enz. lezen we ook dat je van Gods Woord ook niets mag AFDOEN. Toch gebeurt ook dat veelvuldig in de vertalingen. De NBG en de Leidse vertalingen verwaarlozen hier dus het verschil tussen ADONAI en JHVH. En daarmee het feit dat de Eeuwige de rechtvaardige juist onder Zijn o zo belangrijke verbondsnaam - waarmee Hij zich in niet aflatende trouw aan de rechtvaardige gelovige verbindt – uitredding biedt.

Hij is als de God van het verbond in de benauwdheid met de rechtvaardige benauwd (Jes. 63:9) – zó diep verbindt Hij zich met hem en zó redt Hij hem uit. Voor UITREDDEN vinden we hier het Hebreeuwse woord 'NATSAL.' Het betekent: 'WEG RUKKEN', met kracht iemand ergens uit bevrijden. Zó geeft JHVH UITREDDING. Met krachtige en uitgestrekte Arm. De vijand kan onze dagen niet onbeperkt volstouwen met verdrukkingen. Slechts in zoverre God dat toestaat en Hij het voor ons nuttig weet.

'Gij zult een VERDRUKKING hebben van 10 dagen zegt Hij in Openbaringen aan de gemeente te Smyrna. Met de 10 is de maat VOL. Zoals de maat vol was toen God het volk Israël in de woestijn tot 10 keer beproefd had en het volk nog steeds morde. Ook toen was de maat VOL (Num. 14:22). De oude rabbijnen die tijdens het bestuderen van de Thora niet hadden verleerd om te tellen, weten ons te vertellen dat Abraham door God tot 10 maal toe beproefd werd, te beginnen bij de opdracht om zijn ouderhuis te verlaten (Gen. 12:1) en eindigend bij het offer van zijn zoon Izaak (Gen. 22:1 vv). Bij de 10 is de maat vol en was het volbracht. Job zegt tegen zijn zogenaamde vrienden: 'reeds 10 keer hebt gij mij gesmaad' (Job 19:3). Ook toen was de maat vol. Daniël zegt tegen Nebukadnezar 'Neem uw dienaren toch 10 dagen de proef' (Dan. 1:12). Het getal 10 staat in het oude Hebreeuwse denken van de Bijbel dus voor een periode van beproeving.

Met de 10 is de maat VOL. Als de 10 vol is verschijnt de arm van de Machtige

van Israël om je met kracht uit te leiden. Op dat moment is er een omkeerpunt. De verandering is gekomen en de nieuwe tijd waarin de tortel het geluid van een nieuwe lente in het leven van de

Tzaddik laat horen, is aangebroken. Er klinkt een nieuw lied dat geboren is in de tijden van verdrukking. Een lied dat niet geklonken had en een lied dat niet gekend zou zijn geweest, als de verdrukking aan de Tzaddik voorbij was gegaan. Laat de verdrukking dan maar komen, denk ik bij mijzelf. Dat nieuwe lied wil ik niet missen. Shaul roemde in de verdrukkingen (Rom. 5:3) en hij legt uit waarom:

'Want de lichte last der verdrukking van een ogenblik bewerkt voor ons een alles verre te boven gaand eeuwig gewicht van heerlijkheid, daar wij niet zien op het zichtbare, maar op het onzichtbare; want het zichtbare is tijdelijk, maar het onzichtbare is eeuwig. (2Kor. 4:17-18).

Hij wist dat als de 10 vol was, dan zou de heerlijkheid die God ons beloofd de zijne wezen. Dat is Hebreeuws denken en dat kun je niet op je rekenmachine aftellen. Dat is gezond Bijbels denken dat alleen verstaan kan worden als je de Schriften durft te lezen in hun oorspronkelijke Joodse context waarin zij het leven hebben gezien.

Ik sta even stil bij de woorden 'een alles verre te boven gaand eeuwig gewicht van heerlijkheid'' en opnieuw denk ik: laat die verdrukking maar komen, laat de heerlijkheid maar komen. Dat is het ware welvaartsevangelie! De hemel bestaat niet uit dollars en een goede gezondheid. Gelovigen die dat denken slaan de plank mis en missen de boot.

Veel gelovigen kennen de duivel overigens ook nog steeds veel te veel macht toe. In het leven van een rechtvaardige kan hij slechts een werktuig in de handen van onze Liefdevolle Vader

zijn, die uit het slechte wat de vijand ons denkt toe te brengen voor ons het goede werkt en bereidt. Dát is het kenmerk van de ware overwinning en dat is het echt verslagen zijn van de vijand. Toen de 10 bij de beproevingen van Avraham vol waren zei God die als de Almachtige aan hem geopenbaard was (Gen. 17:1) tot hem:

“Uw nageslacht zal de poort van zijn vijanden in bezit hebben”
(Gen. 22:17).

God zal ons nooit boven vermogen aan beproevingen blootstellen en als Hij ze toe staat dan is het om in ons leven een eeuwig gewicht van heerlijkheid uit te werken. Hij zal de 10 altijd volmaken, want Hij wil niet dat wij maar het geringste deel van de heerlijkheid die Hij voor ons bestemd heeft zullen mislopen. In de beproeving hebben wij niets te vrezen van de vijand, ook al worden wij in de beproeving vaak met de vijand geconfronteerd. Wij kunnen wel onze eigen vijand zijn door in de beproeving tegen God te gaan morren, want dan lopen wij de zeer begeerde prijs mis. Wanneer wij in de beproeving die nooit bovenmenselijke proporties aanneemt naar Hem toe getrouw blijven, kan de vijand alleen maar in ons voordeel werken. Als nageslacht van Avraham hebben wij de poort van de vijand dan in bezit. Dat is het deel van de Tzaddik.

Drs. Charles. van den Berg

PaRDeS BIJBELSTUDIES

(voorheen Logos Bijbelstudies)

2018 Alle rechten voorbehouden

Het is toegestaan dit artikel verder te delen, mits gratis, ongewijzigd en met vermelding van de auteursrechtelijke bron.

Voor regelmatig toezenden van gratis Bijbelstudies mail naar:

pardesbijbelstudies@outlook.com